

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля

Юрій БІДЗІЛЯ

« 30 » *серпня*

2023 року

ПРОГРАМА

**КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА
МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ,
ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література, Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Програма «Кваліфікаційного іспиту з англійської мови та методики викладання англійської мови, історії зарубіжної літератури та методики викладання зарубіжної літератури» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробники:

Бедзір Наталія Прокопівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янської філології та світової літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Голик Сніжана Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Рошко Михайло Михайлович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романських мов та зарубіжної літератури, декан факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

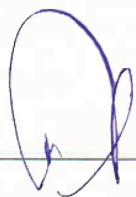
Славич Тетяна Ярославівна, старший викладач кафедри романських мов та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Шовак Оксана Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії _____

Василь ШАРКАНЬ

1.

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 1,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 45	4-й	5-й
	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	8-й	10-й
	Лекції:	
	Практичні (семінарські):	
	-	-
Вид підсумкового контролю: екзамен	Індивідуальна робота:	
	30 год.	15 год.
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	15 год.	30 год.

2. МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета кваліфікаційного іспиту з англійської мови та методики викладання англійської мови, історії зарубіжної літератури та методики викладання зарубіжної літератури – визначення рівня підготовленості здобувачів відповідно до впровадження загальних, предметних та фахових компетентностей, встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми.

Відповідно до освітньої програми, виконання освітнього компонента сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання й характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ЗК 3. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проєктування процесу навчання здобувачів освіти.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, у практиці навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду.

ПК 6. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури.

ПК 8. Здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно із сучасними вимогами та репрезентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом.

3.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Передумовами є опанування таких освітніх компонентів ОП «Українська мова і література. Англійська мова і література»: ОК 9. Історія зарубіжної літератури, ОК 11. Англійська мова (практичний курс), ОК 3. Іноземна мова.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення

здобувачами вищої освіти таких результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
<i>Знає</i> основні історичні етапи розвитку предметної галузі.	РН 1
<i>Знає</i> та <i>розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої	РН 3
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
<i>Добирає і застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності	РН 8
<i>Знає</i> сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.	РН 13
<i>Пояснює</i> особливості розвитку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; <i>порівнює</i> мовні й літературні факти, явища, оригінали творів англійською мовою й українські переклади англійськомовних художніх текстів, визначає їхні подібності й	РН 14
<i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	РН 16
<i>Уміє</i> працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію,	РН 17
<i>Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати</i> теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі.	РН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компонента:

Очікувані результати	Шифр ПРН
Здобувач демонструє ґрунтовні знання основних історичних етапів розвитку предметної галузі. Основні історичні етапи розвитку предметної галузі чітко та коректно розмежовуються в навчальному процесі за віковими особливостями учнів.	РН 1
Здобувач знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.	РН 3
Здобувач вільно володіє базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5

Здобувач слушно добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	РН 8
Здобувач керується сучасними філологічними й дидактичними засадами навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, мовними нормами, соціокультурною ситуацією розвитку української мови, особливостями використання мовних одиниць у певному контексті, мовним дискурсом художньої літератури й сучасності, провідними тенденціями розвитку літературного процесу в Україні та за її	РН 13
Здобувач уміє пояснити особливості розвитку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнює мовні й літературні факти, явища, оригінали творів англійською мовою й українські переклади англійськомовних художніх текстів, визначає їхні подібності й відмінності.	РН 14
Зважаючи на вікову градацію учнів здобувач коректно застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.	РН 16
Здобувач уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.	РН 17
Здобувач знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.	РН 22

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є *екзамен*.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма підсумкового контролю: екзамен у формі усної перевірки знань.

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
--	---------------------

90 – 100	Здобувач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною
82-89	Здобувач повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
74-81	Здобувач розкрив теоретичні питання, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.
64-73	Здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається помилок за рахунок недостатнього розуміння матеріалу.
60-63	Здобувач неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі.
35-59	Здобувач не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.
0-34	Студент не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

АНТИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Священні книги народів світу. Біблія. Коран.

Література Давнього Сходу. Поема про Гільгамеша, «Махабхарата», «Рамаяна».

Давньогрецька література. Поняття про міф. Міфологічне світосприйняття як специфічна стадія в осмисленні світу. Еволюція міфологічних уявлень. Давньогрецька міфологія. Культурна спрямованість олімпійської міфології.

Гомерівський епос. Поняття про епос. Гомерівське питання. Історичне підгрунття й міфологічна основа поем Гомера. Епічні герої «Іліади» та «Одіссеї». Своєрідність епічного психологізму. Особливості композиції поем. Зримість гомерівських описів. Прийом «ретардації». Об'єктивність авторської позиції. Віршований розмір поем.

Трагедія. Проблема походження трагедії. Загальна характеристика поезики трагедії: структура і роль хорових партій, міфологічна основа трагічної фабули; принцип трилогії. Уславлені трагіки Есхіл, Софокл та Еврипід, їх внесок у розвиток жанру. Есхіл як «батько трагедії». Героїчний, монументальний характер есхілової драми, глобальність її конфліктів: людина і фатум, право матері і право батька, злочин і кара. «Прометей закутий» як частина трилогії Есхіла. Види давньогрецької лірики.

Давньоримська література. Спадкоємний характер римської культури та поступове її самовизначення в умовах соціально-культурного життя Рима. Своєрідність римської літератури: аналітичний погляд на життя суспільства, розвиток сатиричних жанрів, загострений драматизм, психологізм тощо.

Література періоду імперії. Епос у давньоримській літературі. Епічна поема Вергілія «Енеїда»: міфологічна основа, поєднання міфу з історичними подіями. Еней як «людина долі», втілення в образі Енея «Августова ідеалу». Еней і Дідона: психологізм у зображенні пристрасті, трагічна розв'язка кохання. Творче наслідування поем Гомера. Мистецтво поетичного лаконізму Вергілія, формування «центонів». Вплив Вергілія на розвиток літератури. Подальші літературні переробки «Енеїди». Вергілій та І. П. Котляревський.

Місце творчості Горация в давньоримській літературі. «Сатири»: особливості змісту та філософська проблематика. «Оди»: хронологія книг, зв'язок із грецькою лірикою, тематика. Гораций як теоретик римської поезії («Послання до Пізонів»). Значення творчості Горация для розвитку європейської поезії. Творчість Овідія.

ЛІТЕРАТУРА СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ

Героїчний епос Середньовіччя. Проблема співвідношення фольклорного і літературного аспектів у героїчному епосі, проблема авторства пам'яток. «Поема про Беовульфа», «Пісня про Гільдебранта», «Пісня про Нібелунгів»; «Пісня про мого Сіда».

Французький епос. «Пісня про Роланда». Суперечки про походження і природу цього пам'ятника (Г. Парис, Ж. Бедьє, Р. Менендес Пидаль). Епічна ідея пам'ятки, історична правда та вимисел у творі. Роланд як ідеальний герой епосу. Особливості художнього світу «Пісні про Роланда». Фольклорні поетичні прийоми у пам'ятці. Образ Роланда у європейському мистецтві. Типологічна спорідненість «Пісні про Роланда» з пам'ятками героїчного епосу інших народів світу.

Данте Аліґ'єрі. Загальна характеристика життя і творчості Данте – видатного мислителя і поета Італії. «Нове життя» як перша європейська художня автобіографія і коментований поетичний цикл. Композиція і художні особливості книги. Образ Беатріче і традиції поезії «нового солодкого стилю».

«Божественна комедія» як прояв середньовічного світогляду і провісник Ренесансу. Сенси поеми. Особливості жанру (зв'язок з античною традицією, риси середньовічного світосприйняття, жанрова специфіка твору з точки зору сучасної класифікації жанрів тощо).

Алегоричність і символічність художнього світу поеми. Сюжет. Образи твору. Роль містичних чисел у композиції та у строфіці поеми. Т.Г. Шевченко та І.Я. Франко про Данте.

Доба Відродження. Особливості ренесансної культури у Франції. Культура Північного Відродження. Загальна характеристика іспанської літератури доби Ренесансу.

Доба Відродження в Італії. Періодизація італійського Відродження. Ф. Петрарка – перший європейський поет-гуманіст. Пафос самоусвідомлення, пов'язаний із «відкриттям людини». «Книга пісень» як взірць любовної лірики. Образ Лаури і ліричного героя. Особливості сонетної форми в творчості митця. Новаторство і художня своєрідність лірики Петрарки, її значення для розвитку європейської ренесансної поезії. Доля поетичної традиції Петрарки. «Декамерон» Дж.Боккаччо.

Доба відродження в Іспанії. М.де Сервантес Сааведра. Роман про Дон Кіхота. Новаторство письменника.

Доба Відродження в Англії. Історико-культурна ситуація в Англії XVI – поч. XVII ст. Загальна характеристика творчості В. Шекспіра, її періодизація. «Шекспірівське питання». Трагедія В. Шекспіра «Гамлет»: джерела твору, проблематика, композиція конфлікт, образ Гамлета як втілення трагічного зіткнення гуманістичної мрії та потворної дійсності; трактування фіналу. Багатогранність шекспірівських характерів. Сонети, великі трагедії («Отелло», «Король Лір», «Макбет») та своєрідність комедій («Приборкання норовливої», «Сон літньої ночі», «Дванадцята ніч») В.Шекспіра.

ЛІТЕРАТУРА XVII – XVIII СТОЛІТЬ

XVII ст. як особлива епоха у розвитку культури країн Європи.

Література Іспанії. Концепція світу і людини в мистецтві бароко. Специфічні риси барокової літератури Іспанії. Особливості світобачення П. Кальдерона, його естетичні принципи. Віддзеркалення світоглядно-філософських та художньо-естетичних засад бароко у драмі «Життя – це сон». Поезія Луїса де Гонгори-і-Арготе.

Французька література. Нормативний характер естетики класицизму. Жанрова система, проблематика, герой літератури класицизму. Драматургія французького класицизму (П.Корнель, Ж.Расін, Ж. Б. Мольєр). «Міщанин-шляхтич» Мольєра: відображення соціальних протиріч епохи абсолютизму; герой твору як носій однієї пристрасті; засоби комічного і сатиричного зображення дійсності. «Дон Жуан»: проблематика, ідейне спрямування твору, оригінальність характерів.

Доба Просвітництва. Просвітництво як ідейно-мистецький рух у розвитку європейської культури XVIII ст. Літературна палітра доби: просвітительський класицизм, просвітительський реалізм, сентименталізм тощо. XVIII ст. як доба Вольтера та Ж.Ж.Руссо.

Англійський роман XVIII ст. (Д. Свіфт, С. Річардсон, Г. Філдінг, Л. Стерн). Робінзон у романі Д. Дефо «Життя й дивовижні пригоди Робінзона Крузо...» як образ людини доби Просвітництва. Стильова своєрідність роману Дефо. Сатиричний роман Дж.Свіфта «Мандри Галлівера».

Поезія Р.Бернза, балади Ф.Шіллера, потужна лірика Й.Гете. Романістика Й.Гете.

«Фауст» Й. В. Гете: фольклорні та літературні витоки сюжетної канви, проблематика. Персоніфікація соціально-філософських ідей в образах твору Гете. Фауст як один із «вічних/традиційних образів».

ЛІТЕРАТУРА XIX СТОРІЧЧЯ

Література доби романтизму. Особливості романтизму як художнього напрямку, історичні та філософські передумови його виникнення, естетичні принципи. Особливості романтичного героя. Періодизація розвитку романтичного руху. Основні жанри літератури романтизму. Специфіка національних (французького, американського, польського, англійського, німецького та ін.) варіантів світового романтизму.

Особливості жанру казки; «чарівна» та авторська казка (брати Грімм, Г.К. Андерсен, Ш.Перро, Е.Распе).

Романтизм у Німеччині: основні періоди його розвитку, їхні характерні особливості, представники. Специфіка романтизму Е. Т. А. Гофмана, її відображення у прозі митця («Золотий горнець», «Крихітка Цахес...» тощо). Поезія Г.Гайне.

Періодизація й загальна характеристика етапів розвитку літератури англійського романтизму в контексті історико-культурної ситуації в країні. Д. Г. Н. Байрон як володар думок своїх сучасників. «Паломництво Чайлд-Гаролда», «Мазепа» тощо. Місце В. Скотта в літературі доби. Ідейно-художня структура історичного роману, створеного «шотландським чарівником».

Творчість В.Гюго. Образна система роману «Собор Паризької Богоматері».

Американські романтики: особливість поезії В.Вітмена, Е.По, містичні та детективні оповідання Е.По. Розвиток жанру детективу (А.Конан Дойл).

А.Міцкевич – засновник та теоретик польського романтизму.

Література реалізму: передумови формування реалізму як літературно-мистецького напрямку, його світоглядне й естетичне підґрунтя, періодизація розвитку. Роман як основний жанр літератури реалізму. Основні представники реалізму та його провідні властивості в національних літературах.

«Червоне і чорне» Стендаля як соціально-психологічний роман. Головний герой, його уявлення про щастя; динаміка ціннісних пріоритетів Жульєна Сореля під впливом обставин і середовища. Особливості психологізму Стендаля.

«Людська комедія» Бальзака: проблематика і структура. Філософія «останнього закону світу» у повісті «Гобсек». Композиція твору. Особливості авторського стилю. Роман «Батько Горіо».

«Мадам Боварі» Г. Флобера – реалістичний соціально-психологічний роман середини ХІХ ст.: хронотоп, система образів, роль предметного світу, підтекст у творі. Предмет авторської іронії і засоби її створення. «Об'єктивний метод» Флобера.

Англійський реалістичний роман 40-х р.р. ХІХ ст. (Ч.Діккенс, сестри Бронті, В.М.Теккерей).

Французький роман кінця ХІХ ст. натуралістичні романи Еміля Золя («Жерміналь»). Цикл Ругон-Маккари. Об'єктивізм у романах Гі де Мопассана. «Любий друг» - проблематика, семантика назви, типи героїв. Оповідання «Пампушка».

Естетизм. Творчість О.Вайльда. Розмаїття жанрових форм у творчості Вайльда. Проблематика, сюжетні лінії, інтертекстуальність роману «Портрет Доріана Грея».

Неоромантизм як літературне явище Англії кінця ХІХ – початку ХХ ст. Творчість Р.Кіплінга, Дж.Конрада.

Американська проза кінця ХІХ ст. Творчість Марка Твена. Творчість Джека Лондона.

Наукова фантастика у зарубіжній літературі. Творчість Г.Уеллса. Вплив творчості письменника на подальший розвиток літератури (А.Азімов, Р.Бредбері).

ЛІТЕРАТУРА ХХ СТОРІЧЧЯ

Модернізм. Авангардизм.

Модерністська проза ХХ століття. Потік свідомості як принцип художньої організації модерністської прози. Новаторський характер прози Дж. Джойса. «Уліс» як енциклопедія модернізму. Категорія часу у творчості М. Пруста. Потік свідомості у творчому спадку В. Вулф («На маяк», «Хвилі», «Місіс Делуей»).

Модерністська поезія у Франції. Символізм (А.Рембо, П.Верлен, С.Малларме). Сюрреалізм.

Метафорична проза Ф. Кафки. Особливості світовідчуття Ф. Кафки у контексті історико-культурної та літературної доби. Метафоричний характер модерністської прози Ф. Кафки. Жанрова своєрідність художнього спадку (притчі «Пасажири залізниці», «Дерева»; новели «У виправній колонії», «Вирок»; романи «Процес», «Замок», листи, щоденники). Трагедія відчуженої особистості у новелі «Перевтілення». Образ Грегора Замзи. Відчужений тип кафкіанського героя. Абсурдна природа художнього світу в оповіданні.

Психологізм романів Г.Гессе.

Інтелектуальна проза. Творчість Томаса Манна. Ідейно-художня своєрідність романів Т.Манна. «Чарівна гора», «Будденброки», «Доктор Фаустус». Проблематика оповідань Т.Манна («Тоніо Крегер», «Маріо і чарівник», «Смерть у Венеції» тощо).

Література втраченої генерації. Історико-культурні витоки та художня специфіка літератури «втраченої генерації». Трагедія митця–маргінала у романі Р. Олдінгтона «Смерть героя». «Джазова» природа оповіді. Трагедія молодого покоління у творах Фіцджеральда («Оповідання

джазової доби»). Романи «Ніч лагідна», «Великий Гетсбі» та ін.

Тема «втраченої генерації» в світовій літературі. Особливості ремарківського героя «втраченого покоління» (за романом «Три товариша») Образи Роберта Локампа, Готфріда Ленца, Отто Кестера. Тема кохання у творі Образ Патрісії Хольман. Людина і війна у ранніх романах Е. Хемінгвея («Фіеста», «Прощавай, зброє!»).

Т.Драйзер як письменник-натураліст. Творча спадщина прозаїка. Критика «американської мрії» в творах романіста. «Сестра Керрі», «Американська трагедія» тощо.

Антиутопія ХХ століття. Антиутопія ХХ століття: історія становлення та художня специфіка жанру. Сатирична спрямованість роману О. Хакслі «Чудовий новий світ». Проблема «особистість і тоталітарна влада» в романі Дж. Оруела «1984». Філософсько-алегоричний сенс казки-застереження Дж. Оруела «Ферма тварин». Система образів у творі. Прийоми сатиричного зображення.

Драматургія ХХ століття: традиції і новаторство. Художні принципи «нової драми» та їх рецепція у драматургії ХХ століття. Традиції Г. Ібсена та Б. Шоу у ХХ ст. Театр парадоксу Е. Іонеско. Алегоричний й історичний сенс п'єси «Носоріг». Театр абсурду С. Беккета. Новаторський характер п'єси «Очікуючи на Году». Театр «трагічної комедії» Ф. Дюрренматта. Філософський й сатиричний сенс образів п'єси «Візит старої дами».

Епічний театр Б. Брехта. Новаторський характер п'єси «Матінка Кураж та її діти». Образ Анни Фірлінг у творі. Діти Кураж як відображення національних чеснот Німеччини: відваги (Ейліф), відданості (Швейцеркас), материнства (Катрін). Трагедія Анни Фірлінг, суперечливий характер образу.

Американська драма ХХ століття. Тенессі Вільямс. Артур Міллер.

Гуманістичний пафос творчості А. де Сент-Екзюпері. Письменник, гуманіст, льотчик. Романтика польоту у ранніх творах «Нічний політ», «Південний поштовий». Роздуми про сенс людського життя у повісті «Планета людей». Філософський сенс образів казки «Маленький принц». Поетика метафізичної прози. Біблійні алюзії у творі. Мотив подорожі та його філософське значення у творі. Казковий хронотоп.

Екзистенціалізм в європейській літературі середини ХХ століття. Філософія екзистенціалізму та її значення в культурі ХХ століття. Екзистенціалізм як напрям в літературі 30–40-х рр. Екзистенційні мотиви в романі Ж.-П. Сартра «Нудота». Конфлікт особистості й суспільства в повісті А. Камю «Сторонній». Проблема абсурдного героя в есе «Міф про Сізіфа. Есе про Абсурд».

Пафос морального стоїцизму в романі А. Камю «Чума».

Антифашистський пафос твору. Система образів у творі. Образ доктора Ріе. Екзистенційні мотиви у творі. Гуманістична спрямованість твору.

Американська повоєнна література (Дж. Стейнбек, Д. Селінджер, Дж. Апдайк, Харпер Лі., Е. Хемінгвей). Проблема морального вибору в романі Дж. Стейнбека «Зима тривоги нашої». Ідея нонконформізму в романі Д. Селінджера «Над прірвою у житті». Міф і реальність у романі Дж. Апдайка «Кентавр». Проблема добра і милосердя в романі «Убити пересмішника». Расові питання Америки середини ХХ століття.

Філософський сенс образів повісті-притчі Е. Хемінгвея «Старий і море». Образ старого Сантьяго. Проблема незламності людського духу. Образ Маноліна. Тема природи у творі. Реалістичне й символічне у повісті. Віра в непереможність людини у творі.

Німецькомовна повоєнна література (Г. Белль, А. Зегерс, Г. Грасс). Антифашистський пафос роману А. Зегерс «Сьомий хрест». Новаторський характер прози Г. Грасса («Бляшаний барабан»). Проблеми історичної відповідальності. Гуманістичні ідеали німецької повоєнної літератури.

Війна та її відлуння в оповіданні у творчості Г. Белля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». Проблема освіти й виховання у фашистській Німеччині. Потік свідомості та саморефлексія героя. Біблійні символи у творі. Трагедія молодого покоління на війні. Гуманістичне спрямування твору.

Латиноамериканський літературний феномен (Х.Л. Борхес, Г. Гарсія Маркес). Магічний реалізм як естетична концепція латиноамериканської літератури ХХ століття. Фантазмагоричний характер оповідань Х.Л. Борхеса «Вавилонська бібліотека» та інші оповідання. Традиції латиноамериканської культури у романі Г. Гарсія Маркеса «Сто років самотності» Принципи магічного реалізму у оповіданні «Стариган із крилами». Поетика неймовірного як способу відображення повсякденного.

Філософський роман у літературі Англії другої половини ХХ століття. Твори В.Голдінга, А.Мердок.

Постмодернізм як літературне явище. Джон Фаулз - перший постмодерніст у літературі Англії. Романи Дж.Фаулза «Колекціонер», «Маг», «Вежа з чорного дерева». К.Кізі як письменник-постмодерніст. Особливості образної системи, семантика назви, біблійні мотиви та алюзії в романі «Політ над гніздом зозулі». Постмодерністський роман У.Еко «Ім'я Рози».

Проблема мистецтва в романі П.Зюскінда «Парфуми. Історія одного вбивці».

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Вступ. Методика викладання літератури як наука. Цілі та завдання курсу. Предмет, зміст, структура методики викладання зарубіжної літератури як самостійної педагогічної науки. Специфічні методи дослідження. Взаємозв'язок методики викладання з іншими науками. Роль передового досвіду вчителів-словесників у розвитку методичної науки. Провідні етапи розвитку методики викладання літератури як науки.

Література як навчальний предмет у сучасній школі. Мета та завдання вивчення зарубіжної літератури в ЗЗСО. Зміст та структура курсу. Етапи літературної освіти. Специфіка навчального курсу. Принципи викладання зарубіжної літератури в ЗЗСО. Місце курсу «Зарубіжна література» у школі, міжпредметні зв'язки. Шкільна програма як державний документ, що визначає зміст, мету, принципи викладання літератури в школі. Принципи побудови програм з літератури. Навчально-методичні видання із зарубіжної літератури: різновиди, функції.

Літературний розвиток читача-школяра. Проблема читача у сучасному суспільстві та в ЗЗСО. Особливості сприйняття літературного твору учнями в залежності від індивідуального типу мислення особистості, віку, рівня літературного розвитку, ставлення до мистецтва. Структура читачької діяльності та основні рівні літературного розвитку учня. Вікові особливості та етапи літературного розвитку учнів.

Методи і прийоми викладання зарубіжної літератури в ЗЗСО. Проблема класифікації методів викладання зарубіжної літератури. Різноманітні класифікації методів. Специфічні методи викладання літератури. функції методів, провідні прийоми та види навчальної діяльності учнів: а) творче читання та творчі завдання; б) евристичний метод; в) дослідницький метод; г) репродуктивний метод.

Етапи вивчення літературного твору в ЗЗСО. Загальна характеристика етапів вивчення літературного твору. Вступні заняття в середніх та старших класах, їх функції. Методика підготовки учнів до сприймання художнього тексту. Види коментарів. Форми, методи, прийоми роботи на етапі підготовки до сприйняття тексту.

Читання та переказ твору як важливі ланки вивчення літературного тексту. Читання твору як соціальна, психологічна і методична проблема. Організація читання тексту учнями. Види читання та їх функції. Робота із засвоєння тексту художнього твору. Робота над планом та переказом твору. Види переказів.

Аналіз художнього твору у шкільному курсі. Літературознавча концепція – підгрунття аналізу твору у ЗЗСО. Відмінність шкільного аналізу від літературознавчого. Специфіка шкільного аналізу літературного твору. Мета, функції, принципи аналізу художнього твору у школі. Різновиди аналізу тексту у шкільному курсі та їх співвідношення; а) оглядовий; б) вибірково-спрямований; в) детальний (текстуальний).

Шляхи аналізу літературного твору в ЗЗСО. Проблема класифікації шляхів аналізу художнього твору у школі. Провідні різновиди шляхів аналізу художнього тексту. Чинники визначення найбільш ефективного шляху аналізу твору в шкільному курсі. Аналіз твору "слідом за автором". Вивчення твору пообразним шляхом. Проблемно-тематичний шлях аналізу твору.

Прийоми аналізу художнього твору в шкільному курсі. Проблема класифікації прийомів аналізу художнього твору в шкільному курсі. Класифікації прийомів аналізу тексту художнього твору. Прийоми осягнення авторської позиції. Прийоми активізації співтворчої діяльності учнів на уроках зарубіжної літератури. зарубіжної літератури.

Методика аналізу образу-персонажа. Формування у школярів поняття про персонаж. Автор та герой. Різновиди характеристики образів-персонажів: індивідуальна, порівняльна, групова. Їхня сутність, функції, обумовленість вибору виду. Особливості уроку-аналізу образу головного героя художнього твору. Специфіка проведення порівняльної характеристики героїв. Груповий аналіз образів, його особливості та значення.

Підсумковий характер заключного етапу. Узагальнення та систематизація спостережень, відтворення цілісності художнього тексту, досягнення розуміння авторської концепції. Формування образних та понятійних узагальнень.

Вивчення художніх творів у родовій специфіці. Родова специфіка художнього твору як один з вирішальних чинників організації шкільного аналізу твору. Загальні завдання роботи з епічним твором у шкільному курсі. Найважливіші компоненти епічного твору та методика їх аналізу. Специфіка аналізу на уроках літератури в ЗЗСО драматичних творів. Складність організації вивчення у шкільному курсі ліричних текстів. Специфіка аналізу творів письменників-модерністів та постмодерністів у шкільному курсі.

Вивчення біографії письменника у шкільному курсі. Мета та принципи вивчення біографії письменника на уроках зарубіжної літератури. Джерела вивчення біографії. Специфіка вивчення біографії письменника в середніх та старших класах. Форми і методи вивчення біографії митця художнього слова.

Методика вивчення оглядових тем. Місце та різновиди оглядових тем у шкільному курсі «Зарубіжна література». Функції оглядових тем, вимоги до їх вивчення. Об'єктивні ускладнення в організації вивчення оглядових тем та шляхи їх подолання. Провідні методи, прийоми, форми роботи на уроках-оглядах. Значення наочності та ТЗН при вивченні оглядових тем. Міжпредметні зв'язки на уроках-оглядах.

Вивчення теорії літератури в ЗЗСО. Місце та значення теорії літератури у шкільному курсі. Принципи та система роботи над засвоєнням теоретико-літературних понять у шкільному курсі. Різновиди теоретико-літературних понять, призначених для вивчення у школі. Провідні етапи та специфіка організації засвоєння теоретичних понять на пропедевтичному етапі. Особливості формування теоретико-літературних понять на систематичному етапі курсу літератури. Історизм як провідний теоретичний принцип систематичного курсу літератури. Специфіка формування понять про літературні напрямки.

Розвиток мови учнів у системі літературної освіти. Розвиток мови як соціальна та методична проблема. Специфіка мовних ситуацій на уроках літератури, засоби стимулювання мовної діяльності учнів на літературному матеріалі. Розвиток писемної мови учнів. Переказ. Види переказів. Твори різних жанрів як найважливіший вид письмових робіт із літератури.

Тематична класифікація шкільних творів, їх жанрова специфіка. Вимоги до твору. Методика підготовки до написання творів. Аналіз і критерії оцінювання робіт учнів. Особливості роботи з літературно-критичними статтями: складання плану, тез та конспекту.

Урок зарубіжної літератури в сучасній школі. Вимоги до уроку літератури. Критерії ефективності уроку літератури. Зміст та етапи підготовки до уроку: визначення теми, мети, задач уроку, його структури, методики проведення, організації діяльності учнів. Проблема типології уроку літератури. Факультативи.

Позакласна та позашкільна робота по літературі. Місце та мета позакласної та позашкільної роботи у системі роботи вчителя зарубіжної літератури. Види та форми позакласної роботи із зарубіжної літератури з учнями, особливості її планування. Організація позакласного читання. Літературно-краєзнавча робота. Кабінет літератури.

Організація навчально-виховного процесу та вчитель літератури. Планування як основа творчого викладання. План та імпровізація у викладанні. НОП вчителя. Задум уроку та його реалізація. Підготовка вчителя до уроку. Наочність на уроках літератури. Зв'язок уроку з іншими видами занять. Облік та оцінювання знань та вмінь учнів як засіб зворотного зв'язку та стимулювання активності діяльності школярів.

Учитель-словесник: характер праці, провідні професійні якості, творча лабораторія. Словесник як педагог-дослідник. Роль самоосвіти та самовдосконалення професійної підготовки вчителя у підвищенні рівня художнього сприйняття творів літератури та мистецтва.

ІV. ПИТАННЯ ІЗ ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ

1. Найдавніші літературні пам'ятки Давнього Сходу: поема про Гільгамеша, «Махабхарата», «Рамаїяна» (за вибором студента).
2. Священні книги народів світу (Біблія, «Коран» - за вибором студента).
3. Міфи стародавньої Греції та Риму, Єгипту, Індії тощо. Обґрунтувати вибір міфів для шкільного вивчення. Скласти перелік питань до проведення заключного уроку з цієї теми у ігровій формі.
4. Героїчні поеми «Іліада» та «Одіссея» як пам'ятки давньогрецької культури. Скласти вступне слово вчителя для першого уроку з цієї теми.
5. Виникнення, художні особливості та функції давньогрецького театру. Есхіл, Софокл, Евріпід, Арістофан і їх внесок у розвиток трагедії та комедії.
6. Особливості розвитку і види лірики в Давній Греції. Творчість Тиртея, Архілоха, Алкея, Сапфо, Анакреонта, Піндара.
7. Творчість Римських авторів: Вергілія («Енеїда»), Горация та Овідія – за вибором студента.
8. Своєрідність малої прози доби античності (байки Езопа, Федра, «Метаморфози» Апулея – за вибором студента). Тематика античної байки у творчості Ж.де Лафонтена. Скласти план уроку для компаративного вивчення байок Езопа, Федра та Глібова.
9. Особливості героїчного епосу європейських народів доби Середньовіччя («Поема про Беовульфа», «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Поема про Нібелунгів» – за вибором студента). Скласти порівняльну таблицю для проведенні інтегрованого уроку на тему «Героїчні епоси Зрілого Середньовіччя (французька «Пісня про Роланда» та давньоукраїнське «Слово про похід князя Ігоря»).
10. Література італійського Відродження: «Божественна комедія» Данте, «Канцоньєре» Петрарки та «Декамерон» Боккаччо – за вибором студента. Розробити систему питань до уроку на тему «Композиція «Божественної комедії» Данте та її роль у розкритті ідейного задуму автора».
11. Вільям Шекспір як людина і автор: творчий доробок, його жанрове розмаїття, хронологія творів. Сонети В. Шекспіра. Рання трагедія «Ромео і Джульєтта». Навести взірць аналізу

одного із сонетів Петрарки або Шекспіра для уроку на тему «Еволюція жанру сонету у добу Відродження».

12. Художня своєрідність комедій Шекспіра («Приборкання непокірної», «Сон літньої ночі», «Дванадцята ніч» – за вибором студента).
13. Великі трагедії Шекспіра («Гамлет», «Отелло», «Король Лір», «Макбет» – за вибором студента), художня функція головних героїв цих творів. Розробити цитатний план до системи образів до першого уроку з вивчення трагедії Шекспіра «Гамлет».
14. «Дон Кіхот» Сервантеса: історія написання твору, жанр, композиція, новаторство у створенні образів. Підготувати питання до бесіди за прочитаним твором до уроку перед аналізом роману Сервантеса «Дон Кіхот».
15. Бароко в іспанській та італійській літературах. Педро Кальдерон і драма його часу. («Життя – це сон»). Поезія Луїса де Гонгори-і-Арготе.
16. Класицизм як літературний напрям. Драматургія П.Корнеля та Ж.Расіна. Ознаки класицизму в жанрі комедії. Творчість Ж.Б.Мольєра («Міщанин-шляхтич», «Дон Жуан» – за вибором студента). Скласти план уроку для вступного заняття на тему «Класицизм як провідний напрям літератури XVII ст.»
17. Засновники англійського роману: Д.Дефо та Дж.Свіфт («Робінзон Крузо», «Мандри Галлівера» - на вибір студента).
18. Сентименталізм у літературі Західної Європи XVIII ст. (Л.Стерн «Сентиментальна подорож», Ж.Руссо «Нова Елоїза», Й.Гете «Страждання молодого Вертера» – за вибором студента).
19. Народний характер лірики Р.Бернса («Веселі жебраки», «Джон Ячмінне Зернятко», «Дерево свободи» та ін.). Тематика лірики Й.В. фон Гете та Ф.Шіллера. Баладна творчість Ф.Шіллера (автор за вибором студента). Розкрити специфіку роботи учня з ліричним текстом.
20. Композиція і сюжет «Фауста» Й.В. фон Гете. Значення образів Фауста і Мефістофеля в трагедії Й.В. фон Гете. Подати компоненти уроку-аналізу образу головного героя художнього твору.
21. Особливості французького Просвітництва (на прикладі творчості Вольтера, Д.Дідро – на вибір студента).
22. Романтизм у англійській літературі XIX століття: творчість Дж.Н.Г.Байрона. у («Паломництво Чайлд-Гаролда», «Мазепа» – за вибором студента).
23. Виникнення та розвиток історичного романтичного роману. В.Скотт – засновник жанру англійського історичного роману («Айвенго»). Жанрові особливості роману В.М.Гюго «Собор Паризької Богоматері». Образна система твору. (Автор за вибором студента). Розкрийте образи головних героїв обраного для аналізу твору враховуючи вікову градацію учнів.
24. Фольклор у творчості європейських митців. Творчість братів Грімм. Проблематика та художня специфіка казок Г.К.Андерсена, Ш.Перро, Е.М.Распе. (Автор за вибором студента). Розробити систему питань до оглядового уроку на тему «Авторська та «чарівна» казка».
25. Сатира на філістерське суспільство в новелі Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес».
26. Лірика Е.По. Містичні та детективні оповідання Е.А. По. Детектив А. Конан Дойла.
27. Розкрийте особливості вивчення поетичних творів на прикладі аналізу романтичної лірики: («Листя трави» В.Вітмена, «Книга пісень» Г.Гайне – за вибором студента). А.Міцкевич – засновник і теоретик польського романтизму.
28. Реалізм, тема та ідея соціально-психологічного роману Фредеріка Стендаля «Червоне і чорне». Еволюція характеру Жюльєна Сореля в романі Фредеріка Стендаля «Червоне і чорне».
29. Проблематика «Людської комедії» О. де Бальзака. Особливості творчого методу. Образ Гобсека в однойменній повісті О. де Бальзака. Ідейно-художня своєрідність роману «Батько Горію» (твір за вибором студента).

30. «Мадам Боварі» Г.Флобера – роман про «втрачені ілюзії». Образ Емми Боварі.
31. Англійський реалістичний роман 40-х р.р. XIX ст. (Ч.Діккенс «Різдвяна пісня в прозі», «Домбі і син», «Пригоди Олівера Твіста», В.М.Теккерей «Ярмарок марнославства», Ш.Бронті «Джейн Ейр» – за вибором студента).
32. Особливості вивчення ліричних творів у школі: на прикладі аналізу модерністської поезії кінця XIX – початку XX століття (поезії Артюра Рембо, Поля Верлена, Стефана Малларме, Гійома Аполлінера, Райнера Марії Рільке, Гарсія Лорки – за вибором студента).
33. Французький роман кінця XIX ст.: натуралістичні романи Еміля Золя («Жерміналь») та об'єктивізм у романах Гі де Мопассана («Любий друг», оповідання «Пампушка»).
34. Особливості вивчення модерністської прози в школі (на прикладі аналізу роману Оскара Вайльда «Портрет Доріана Грея». Розкрити риси естетизму твору та його інтертекстуальності).
35. Неоромантизм у літературі Англії кін. XIX – поч. XX ст. Творчість Р.Л. Стівенсона, Редьярда Кіплінга та Джозефа Конрада («Серце темряви») – за вибором студента.
36. Особливості вивчення науково – фантастичних творів у школі: на прикладі аналізу романів «Невидимець» Г.Веллза, «451 градус за Фаренгейтом» Р.Бредбері, оповідання «Фах» А.Азімова – на вибір студента).
37. Особливості вивчення драматичних творів на шкільних уроках (на прикладі аналізу п'єс Генріка Ібсена («Ляльковий дім»), Метерлінка («Синій птах») та Джорджа Бернарда Шоу («Пігмаліон») – за вибором студента).
38. Американська проза кін. XIX – поч. XX ст.: творчість Марка Твена («Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гакльберрі Фінна»), Джека Лондона (роман «Мартін Іден», оповідання «Жага життя»), О'Генрі («Дарунки волхвів», «Останній листок», «Вождь червоношкірих») – за вибором студента).
39. Ідейно-художня своєрідність прози Томаса Манна (романи «Будденброки», «Чарівна гора», «Доктор Фаустус» – за вибором студента). Проблематика оповідань «Смерть у Венеції», «Маріо і чарівник» – за вибором студента).
40. Застосування евристичного методу при розкритті ідейно-художньої своєрідності повісті – казки Антуана де Сент – Екзюпері «Маленький принц».
41. Роман плину свідомості у зарубіжній літературі: Марсель Пруст, Джеймс Джойс, Вірджінія Вулф – за вибором студента).
42. Антиутопія у зарубіжній літературі XX століття: «О дивний новий світ» Олдоса Гакслі, «1984» Джорджа Оруелла – за вибором студента).
43. Тема втраченого покоління у зарубіжній літературі: «На Західному фронті без змін», «Три товариші» Еріха Марії Ремарка, «Прощавай, зброє» Ернеста Гемінгвея та «Смерть героя» Річарда Олдінгтона» – за вибором студента).
44. Використання вивчення біографії письменника для прояснення проблематики його творчості (на прикладі аналізу оповідання Франца Кафки «Перевтілення» та роману «Замок» – за вибором студента).
45. Психологізм романів Германа Гессе («Степовий вовк»).
46. «Американська мрія» у романах «Американська трагедія» Теодора Драйзера та «Великий Гетсбі» Френсіса Скотта Фіцджеральда – за вибором студента).
47. Творчість Ернеста Хемінгуея: проблема героя та особливості стилю. Лаконізм оповідань («Кішка на дощі», «Вдома», «Сніги Кіліманджаро» та ін. – за вибором студента). Повість «Старий і море» як притча.
48. Американська драма XX ст.: «Трамвай бажання» Теннесі Вільямса, «Смерть комівояжера» Артура Міллера – за вибором студента).
49. Екзистенціалізм у літературі Франції. Творчість Альбера Камю та Жана Поля Сартра – за вибором студента).
50. Театр абсурду: «Очікуючи на Годо» С. Беккета, «Носороги» Е. Йонеско – за вибором студента).

51. Філософський роман у літературі Англії II пол. XX ст.: «Володар Мух» Вільяма Голдінга, «Колекціонер» Джона Фаулза, «Чорний принц» Айріс Мердок.
 52. Споживацька Америка очима творчого підлітка: «Ловець у житті» Джерома Дейвіда Селінджера.
 53. Роман Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі» як постмодерністський твір. Образи Макмерфі та Вождя Бромдена. Інтертекстуальність роману.
 54. Творчість Гайнріха Бьоля (романи «Очима клоуна», «Більярд о пів на дванадцятку», оповідання «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...» – за вибором студента).
 55. Поетична спадщина Пауля Целана. Суггестивність та інтертекстуальність поеми «Фуга смерті».
 56. Проблема мистецтва у романі Патріка Зюскінда «Парфуми. Історія одного вбивства».
 57. Латиноамериканська проза: Х.Л. Борхес, Х. Кортасар, Варго Льоса, Габріель Гарсія Маркес (за вибором студента).
 58. Постмодерністський роман Умберто Еко «Ім'я Рози».
 59. Пообразний шлях аналізу і його реалізація при вивченні драматичного твору (на прикладі аналізу драм «Матінка Кураж та її діти» Бертольд Брехт, «Гостина старої дами» Ф. Дюрренмата, «Санта – Крус» М. Фріша – за вибором студента).
 60. Модернізм і постмодернізм як літературні напрями.
-

І. ПИТАННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ

1. Лексикологія як лінгвістична наука.
2. Структурні типи слів в англійській мові.
3. Типи словотворення у сучасній англійській мові.
4. Етимологічний аналіз словникового складу сучасної англійської мови. Запозичення у англійській мові.
5. Лексичне значення слів. Моносемія, полісемія як основні види семантичної структури слів.
6. Стилїстична диференціація англійських слів.
7. Фразеологія як лінгвістична наука. Класифікація фразеологічних одиниць.
8. Семасіологія. Омоніми, антоніми, пароніми, синоніми в англійській мові.
9. Фонетика як лінгвістична наука, її розділи та основні одиниці.
10. Наголос у слові і у реченні.
11. Класифікація звуків мовлення. Система звуків у англійській мові.
12. Звуки у зв'язному мовленні. Редукція, асиміляція, елізія.
13. Інтонація у англійській мові. Вживання низхідного та висхідного тону.
14. Мовленнєвий апарат та артикуляційна база англійської мови.
15. Інтонація різних типів речень та частин речення в англійській мові.
16. Граматика як лінгвістична наука. Зв'язок граматики з лінгвістичними та нелінгвістичними дисциплінами. Одиниці мови. Парадигматичні та синтагматичні зв'язки.
17. Морфемні та категоріальні структури слова.
18. Граматичні класи слів.
19. Іменник та його граматичні категорії у сучасній англійській мові.
20. Проблема артикля в англійській мові.
21. Дієслово як частина мови. Граматичні категорії дієслів.
22. Проблема безособових форм дієслова в англійській мові.
23. Прикметник та прислівник у сучасній англійській мові.
24. Синтаксис. Синтагматичні зв'язки слів. Структура речення. Класифікація речень.
25. Стилїстика як наука. Поняття про стиль.

26. Функціональні стилі, їх особливості.
27. Лексико-семантичні стилістичні засоби. Метафора, уособлення, епітет, порівняння, метонімія.
28. Лексико-семантичні стилістичні засоби. Іронія, антономасія, оксюморон, перифраз, гіпербола, каламбур, гра слів, зевгма.
29. Синтаксичні стилістичні прийоми.
30. Фоностилістика та основні стилістичні прийоми.

II. ПИТАННЯ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ

1. Короткий огляд традиційних методів і підходів у навчанні англійської мови.
2. Основні принципи й ознаки комунікативного навчання англійської мови.
3. Комунікативні мовленнєві компетенції.
4. Роль граматики в комунікативному навчанні мови.
5. Типи контекстів.
6. Введення граматики.
7. Вимоги шкільної програми стосовно вивчення лексики. Лексичні явища та їх важливість у процесі навчання та вивчення мови.
8. Стратегії вивчення лексики у навчанні англійської мови як іноземної (рівень базової середньої освіти).
9. Ефективні методики навчання різних типів лексики.
10. Лексика у навчальних підручниках.
11. Варіації розміщення учнів у класі. Встановлення взаємодії вчителя та учнів на занятті.
12. Мова «класного» вжитку.
13. Роль вчителя в управлінні класом. Побудова уроку з акцентом на студентоцентрированість.
14. Прийоми виправлення помилок в усному та писемному мовленні учнів.
15. Інклюзивне освітнє середовище. Роль вчителя англійської мови в його створенні (рівень базової середньої освіти).
16. Модель «3-D» в навчанні граматики англійської мови.
17. Способи й засоби безперервного професійного розвитку вчителя англійської мови.
18. Афективні психологічні фактори у навчанні англійської мови.
19. Стратегії вчителя для розвитку афективних факторів, які підвищують мотивацію учнів, і подолання тих, які служать основою афективного фільтру.
20. Підходи до навчання написання текстів різного типу (текстуальний, процесуальний і жанровий) англійською мовою (рівень базової середньої освіти).
21. Способи взаємодії учнів (індивідуальна робота, робота в парах, робота в групах) на уроці англійської мови (рівень базової середньої освіти).
22. Способи взаємодії учнів (індивідуальна робота, робота в парах, робота в групах) у процесі навчання продуктивних та інтеракційних комунікативних видів усної мовленнєвої діяльності (рівень базової середньої освіти).
23. Етапи проведення дослідження педагогічної діяльності.
24. Основні особливості проведення дослідження педагогічної діяльності на основі збору якісних даних.
25. Основні принципи створення і формулювання ефективних цілей уроку (lesson aims), задач (lesson objectives) та результатів учіння (learning outcomes).
26. Умови й стратегії розвитку навчальної автономії учня на уроці англійської

- мови (рівень базової середньої освіти).
27. Встановлення зворотнього зв'язку на уроці англійської мови (рівень базової середньої освіти).
 28. Критерії оцінки та відбору навчального матеріалу для уроку англійської мови (рівень базової середньої освіти).
 29. Стратегії, прийоми підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови з урахуванням впливу афективних факторів.
 30. Процеси декодування та побудови смислового змісту почутого у процесі навчання аудіювання (рівень базової середньої школи).

III. ОСНОВНІ РОЗМОВНІ ТЕМИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ

1. Про себе. Зовнішність та характер. Звички й вподобання.
2. Сім'я, її типи та структура. Стосунки між людьми. Дружба. Кохання та шлюб.
3. Будинки та житло. Умови життя.
4. Будинки та житло в англійських країнах.
5. Види магазинів. Покупки. Гроші, оплата, ціни.
6. Їжа та напої.
7. Моя улюблена страва, рецепт.
8. Професія, робота, працевлаштування. Твоє покликання.
9. Робочий день.
10. Професія вчителя.
11. У лікаря. Як почуває себе людина, котра захворіла.
12. Туризм. Різні способи подорожі.
13. Мій улюблений спосіб подорожування. Переваги і недоліки.
14. Дика природа та навколишнє середовище. Проблеми навколишнього середовища та їхнє вирішення.
15. Середня освіта у Великобританії. Типи шкіл у Великобританії.
16. Система середньої освіти в США. Типи шкіл у США.
17. Середня освіта в Україні
18. Вища освіта у Великобританії. Оксфорд та Кембридж.
19. Вища освіта у США. Найвідоміші університети в США.
20. Система вищої освіти в Україні.
21. Ужгородський національний університет.
22. Образотворче мистецтво, його жанри.
23. Натюрморт та його жанри.
24. Пейзаж та його жанри.
25. Англійський театр. Вплив Вільяма Шекспіра на розвиток театрального мистецтва.
26. Злочинність у Британії. Злочинність у США
27. Законодавча влада у Британії
28. Законодавча влада у США
29. Конституція України
30. Сучасна англійська література

ОРІЄНТОВНИЙ ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

1. Категорія числа іменника. Утворення множини.
2. Іменники, які вживаються тільки в однині/множині. Злічувальні / незлічувальні іменники.
3. Часові форми дієслова і основні випадки їхнього вживання.
4. Категорія стану дієслова: утворення і вживання Subjunctive I, Subjunctive II.
5. Категорія стану дієслова: the Suppositional Mood, the Conditional Mood.

6. Уживання модальних дієслів.
7. Безособові форми дієслова: the Infinitive. Синтаксичні функції та вживання.
8. Безособові форми дієслова: the Gerund. Синтаксичні функції та вживання.
9. Безособові форми дієслова: the Participle. Синтаксичні функції та вживання.
10. Предикативні конструкції з безособовими формами дієслова.
11. Типи речень. Основні частини речення.
12. Другорядні частини речення.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ АТЕСТАЦІЯ

Персональні комп'ютери, планшети.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

Словники, довідники тощо в електронному та друкованому вигляді.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ (МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

1. Анісімова А.І., Кошова Л.С. Сучасні аспекти методики викладання англійської мови. Теорія і практика, Д.: РВВ ДНУ, 2010. 326 с. Підручник. Modern aspects of English Language Teaching. Theory and Practice, (англ. мов). Київ, 1996.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія : навч. посібник для вищих навч. Закладів. Київ: Либідь, 2005. 400 с.: іл. Бібліогр.: с. 395 (27 назв).
3. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / [упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна]. Вид. 2-ге, доповн. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 416 с.
4. Коваленко О. Європейський мовний Портфоліо в Україні. *Іноземні мови у навчальних закладах*. 2005. №4.
5. Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях [Електронний ресурс]. URL: lib.oa.edu.ua/files/13.doc
6. Редько В. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. Київ: Генеза, 2007. 136 с.
7. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищомумовному закладі освіти: Навчальний посібник. Київ: Фірма "Інкос", 2006. 248 с.
8. Формування лексичних навичок [Електронний ресурс] Режим доступу: english.ucoz.com/documents/Konspekt_Navchannia_Leksiki.doc – США.
9. Harmer J. How to Teach English. – Longman, 2002. 198 p.
10. Hill D.A. English Teaching Essentials. Pairwork and Groupwork // Іноземні мови. – 2004. – №4. – P. 26-28.
11. De Houwer A. Two or more languages in early childhood: Some general points and practical recommendations // ERIC Digest. – Washington, DC: ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics. 2003 <http://www.cal.org/resources/digest/earlychild.html>
12. Hymes D. H. On communicative competence // The communicative approach to

- language teaching / Brumfit, C.J. & Johnson, K. (Eds.). Oxford: Oxford University Press, 1979. P. 5–26.
13. Mori J., Zeungler J. Conversation analysis and talk-in-interaction in classrooms. Encyclopedia of Language and Education. Springer US, 2008. Part 3. P. 773–785.
 14. Nunan D. Language Teaching Methodology. UK: Prentice Hall International, 1991. 264 p.
 15. Nunan D. Designing tasks for the communicative classroom. CUP, 2001. 211 p.
 16. Read C. Managing Children Positively // English Teaching Professional. – Modern English Publishing, 2005. Issue 38. (<http://www.teachingenglishgames.com/3-5.htm>)
 17. Richards J.C. Communicative teaching language today / / <http://www.professorjackrichards.com/pdfs/communicative-language-teaching-today-v2.pdf>
 18. Richards J.C. Developing classroom speaking activities; from theory to practice // www.professorjackrichards.com/.../developing-classroom-speaking-activities.pdf
 19. Sauvignon S. J. Communicative Language Teaching for the 21st Century // Teaching English as a Second or Foreign Language / M. Celce-Murcia Ed. Boston: Heinle & Heinle. P. 13–28.
 20. Sauvignon S. J. Communicative Language Teaching: Strategies and Goals // Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning / ed. by Eli Hinkel. – Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2005. P. 27–45.
 21. Williams M., Mercer S., Ryan S. Exploring Psychology in language learning and teaching. Oxford, 2015. 171 p.
 22. Wood D. How Children Think and Learn: the Social Contexts of Cognitive Development. Oxford: Blackwell, 1988.

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Основна література

1. Турчин Д.Б. Англійська мова для міжнародних відносин = English for International Relations. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга. 2018. 256 с.
2. Онищак Г.В. Закон, злочини та політика. Навчально-методичний посібник. Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023. 118 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/47714>
3. Mann M., Taylore-Knowles S. Destination B2. Grammar Vocabulary. Macmillan Publishers Limited. 2013. 254 p.
4. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. www.coe.int/en/web: веб-сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>.
5. Council Recommendation on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages. education.ec.europa.eu: веб-сайт. URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality-equity/multilingualism/comprehensive-approach-teaching-learning>.
6. Foley M., Hall D. MyGrammarLab Intermediate B1/B2. Pearson Longman, 2021. 400 p.
7. Felicity O'Dell, Michael McCarthy. English Vocabulary in Use / Felicity O'Dell, Michael McCarthy– Cambridge University Press, 2017. 174 p.
8. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge University Press, 2019. 340 p.

Допоміжна література

1. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Практичний курс англійської мови 4 курс. Підручник для ВНЗ. Вінниця: Нова книга, 2008. 608 с.
2. Черноватий Л.М., Карабан В.І. Практична граматики англійської мови з вправами:

посібник для студентів вищих закладів освіти. в 2-х томах. Вінниця: Нова книга, 2005. 288с.

3. Черноватий Л.М., Ковальчук Н.М. Пригоди в ущелині Пенкадер: посібник з вивчення англійських прийменників та фразових дієслів для студентів вищих закладів освіти / за редакцією В.І. Карабана. Вінниця: Нова книга, 2004. 368 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Матеріали веб-сайту <http://www.bellenglish.com/>
2. Матеріали веб-сайту Service <http://www.bbc.com/news>
3. Матеріали веб-сайту <http://www.oup.co.uk/>
4. Матеріали веб-сайту <http://www.oup.com/online/Oxford DNB, online references, etc.>
5. Матеріали веб-сайту <http://www.ldoceonline.com/>
6. Матеріали веб-сайту <http://www.ucl.ac.uk/internet-grammar/home.htm>
7. Матеріали веб-сайту <http://www.edufind.com/english/grammar/>
8. Матеріали веб-сайту <http://www.usingenglish.com/online-tests.html>
9. Матеріали веб-сайту <https://www.esl-lab.com/>
10. Матеріали веб-сайту <https://breakingnewsenglish.com/>
11. Матеріали веб-сайту <https://www.listenaminute.com/>
12. Матеріали веб-сайту <https://esldiscussions.com/>
13. Матеріали веб-сайту <https://www.ego4u.com/en/cram-up/grammar>
14. Матеріали веб-сайту https://www.englisch-hilfen.de/en/inhalt_grammar.htm

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Антична література

1. Антична література: Хрестоматія. Київ: Промінь, 2006. 473 с.
2. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку XIX ст. : навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с.
3. Кун М.А. Легенди і міфи Давньої Греції / М. А. Кун. Харків: Фоліо, 2007. 468 с.
4. Міфи Давньої Греції. Твори давньогрецьких авторів: Навчальний посібник. У 2-х книгах. / Упорядк., передмова і коментарі Чічановського А.А. К.: Акцент, 2004. Кн. 1. 312 с.
5. Білецький О. Було колись над Іліоном / О. Білецький // Гомер. Іліада. Харків: Фоліо, 2016. С. 3 – 25.
6. Білецький О. Неповторний Арістофан. Арістофан. Комедії. Х.: Фоліо, 2012. С. 3-18
7. Забарилло К.С. Гомерова «Одіссея» та її місце у світовій літературі / К. С. Забарилло // Гомер. Одіссея. Х.: Фоліо, 2001. С. 3 – 29.
8. Ковбасенко Ю. І. Антична література: навч. посіб. Київ: Вид. «Університет» КМПУ, 2009. 128 с.
9. Насмінчук Г. Й. Зарубіжна література ранніх епох: Античність, Середньовіччя, Відродження: навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Рута, 2013. 211 с.
10. Основні питання вивчення курсу «Історія зарубіжної літератури. Античність: Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література» та освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»/ Уклад.: Бедзір Н.П., Демчик М.І., Ужгород, 2023.
11. Пащенко В. І., Пащенко І.Н. Антична література: Підручник. : Навч. посіб. Київ, 2001. 400 с.
12. Поліщук Л. Б. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середні віки. Відродження: навч.-метод. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017.156 с.
13. Содомора А. Горацій і його поетична творчість. Горацій. Твори. Київ: Дніпро, 1982. С. 4

14. Содомора А. Дві барви часу Публія Овідія Назона. Овідій. Любовні елегії. Мистецтво кохання. Скорботні елегії. Київ: Основи, 1999. С. 5–32.
15. Содомора А. До глибин людської душі. Евріпід. Трагедії. Київ: Основи, 1993. С. 5 – 20.
16. Содомора А. Жива античність / А. Содомора. К.: Основи, 1983. 185 с.
17. Содомора А. Співець одвічних перевтілень. Овідій. Метаморфози. Київ: Дніпро, 1985. С. 5–14.
18. Словник античної міфології. Під ред. В. Пащенко. Київ: Вища школа, 2015. 327 с.
19. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2013. 368 с.

Література Середніх віків і Доби Відродження

1. Давиденко Г.Й., Акуленко В.Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 248.
2. Боговін О. В. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та Відродження: навч.-метод. посіб. для студентів. Бердянськ : Ткачук О. В. [вид.], 2015. 243 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В.Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової л-ри, 2007. 248 с.
4. Історія зарубіжної літератури. Середні віки. Відродження: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) освітньої програми «Українська мова і література. Зарубіжна література» та освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література» філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»/ Уклад.: Бедзір Н.П., Демчик М.І., Ужгород, 2023.
5. Історія зарубіжної літератури. Середні віки. Доба Відродження: для бакалаврів філології за спеціалізацією 035. 01 Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність; 035.033 Польська мова та література. Зарубіжна література; 035.036. Словацька мова та література; 035.038 Чеська мова та література / Уклад.: Бедзір Н.П., Демчик М.І., Ужгород, 2023.
6. Яременко Н. В. Історія зарубіжної літератури. Епоха Середніх віків та Відродження: навчальний посібник / Наталія Володимирівна Яременко, Наталія Євгенівна Коломієць. Кривий Ріг, 2012. 184 с.
7. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2-х т./ За ред.. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2005.

Література ХVІІ – ХІХ ст.

1. Гаврило І.В., Рошко М.М., Славич Т.Я. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХVІІІ ст.: Навчальний посібник з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Середня освіта. Мова і література (англійська/німецька/французька)» та «Філологія. Англійська/німецька/французька мова і література. Переклад». Ужгород : УжНУ, 2022. 117 с.
2. Навчально-методичний комплекс з історії зарубіжної літератури (література ХІХ) для студентів факультету іноземної філології денної та заочної форми навчання / Укладач Славич Т.Я. Ужгород, 2012. 51 с.
3. Апенко Е.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Київ, 2018. 418 с.
4. Білик Н.Д. Англійська література 18 ст. Становлення і розвиток роману. Харків, 2016.
5. Бітківська Г.В., Динниченко Т.А. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХVІІІ століття. Практикум. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. 160 с.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. К.: Либідь, 2005. 460 с.

7. Давиденко Г.Й., Величко М.О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 292 с.
8. Давиденко Г.Й., Чайка О.М., Гричаник Н.І., Кушнерьова М.О. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII ст.: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 274 с.
9. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
10. Дудченко, М. М. Література Великобританії і США. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. рец.: Ю. А. Зацний, С. О. Швачко. Суми : Університетська книга, 2006. 445 с.
11. Єрошкіна О.О. Епоха класицизму. Навчальний посібник. Харків : ХНАМГ, 2011. 187 с.
12. Зарубіжна література: від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [рец.: Чирков О. С., Охріменко О. П. ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.».]. Київ : ВД «Києво-Могилян. акад.», 2013. 366 с.
13. Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література епохи Просвітництва : навчальний посібник. Київ: РВВ УАВЗЛ, 2016. 160 с.
14. Мегела І. П. Література європейського просвітництва. Київ, 2012.
15. Мізін К.І. Історія німецької літератури: від початків до сьогодення (коротко і з практичною частиною) : [посібник]. Вінниця: Нова книга, 2006. 316 с.
16. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2001. 415 с.
17. Ніколенко О. М. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Література XVII–XVIII ст.: посіб. для вчителя. Харків: Ранок, 2003. 224 с.
18. Ніколенко О.М. Зарубіжна література XIX століття: підручник для студентів закладів вищої освіти. Київ: Грамота, 2018. 226 с.
19. Салтанова І.М. Матеріали лекцій з курсу «Історія зарубіжної літератури XVII століття». Кам'янець-Подільський : КПДУ, 2006. 90 с.
20. Славич Т.Я., Гаврило І.В., Рошко М.М. Мотив ініціації в романі В.М.Гюго «Знедолені». *Сучасні дослідження з іноземної філології*. Зб. наук. праць. Вип. 1 (23). Видавничий дім «Гельветика», 2023. С.184–194.
21. Ференц Н.С. Основи літературознавства: Підручник. Київ: Знання, 2011. 431 с.

XX століття

1. Колошук Н.Г. Історія зарубіжної літератури XX століття: у 2 ч. Частина 1. Модерна доба: навчальний посібник для закладів вищої освіти. Київ: видавничий дім «Кондор», 2023. 520 с.
2. Колошук Н.Г. Історія зарубіжної літератури XX століття: у 2 ч. Частина 2. Після модерну: навчальний посібник для закладів вищої освіти. Київ: видавничий дім «Кондор», 2023. 432 с.
3. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.]. 3-є видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
4. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.Н., Гричаник Н.І. Історія зарубіжної літератури. XX століття. Київ, 2007. 503 с.
5. Рошко М. Постмодернізм у зарубіжній літературі XX ст. Ужгород: Ліра, 2011. 51 с.
6. Гайданка Д.І., Рошко М.М. Сучасна англійська література. Курс лекцій, 2023.
7. Багацька О.В., Дука М.В. Література Англії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (англійською мовою). Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 443 с.
8. Алхімія слова живого. Французький роман 1945-2000. – Навчальний посібник. Автор-упорядник В.І. Фесенко. Київ, 2005.
9. Денисова Т.Н. Історія американської літератури XX ст. Київ: Довіра, 2002.
10. Сучасна американська література: проблеми вивчення та викладання. Миколаїв: Видавництво МГДУ ім. Петра Могили, 2002.

11. Література Англії ХХ століття. / За ред. К.О. Шахової. Київ, 1993.
12. Навчально-методичний комплекс з історії зарубіжної літератури (література ХХ) для студентів факультету іноземної філології денної та заочної форми навчання / Укладач Рошко М.М. Ужгород, 2012.
13. *Рошко М.М.* «Магічний театр» та його семантичне навантаження у романі Германа Гессе «Степовий вовк» *Сучасні дослідження з іноземної філології*. Зб. наук. праць. Вип. 2 (20) – 2021. С.237–250
14. *Рошко М.М.* Мотив ініціації та проблема зла у романі Вільяма Голдінга «Володар мух». *Сучасні дослідження з іноземної філології*. Зб. наук. праць. Випуск 3-4. (21 –22). Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 277–289.
15. *Рошко М.М.* Подорож головного героя як ініціація у «Божественній комедії» Данте Аліг'єрі та «Маленького принца» Антуана де Сент-Екзюпері. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Вип. 2 (32), 2014. С. 84–89.
16. *Рошко М. М.* [Тема дому і родини у романах Кена Кізі "Політ над гніздом зозулі" та "Часом нестерпно кортить"](#) // Сучасні дослідження з іноземної філології. 2016.- Вип. 14. С. 291-297.
17. Рошко М.М. Художній світ романів Кена Кізі. Ужгород: Мистецька лінія, 2002. 153 с.
18. Рошко М.М. РозКОДування. Літературознавчі розвідки. (Статті із зарубіжної літератури). – Ужгород, Вид-во О. Гаркуші. 2010. 122 с.
19. Набитович І. Концепт лабіринту як сакрального локусу (на прикладі новелістики Х.Л.Борхеса, романів У. Еко «Ім'я рози» та К. Мосс «Лабіринт» //Набитович І. Універсум sacrum у в художній прозі (від модернізму до постмодернізму). Дрогобич-Люблін: Просвіт, 2008.
20. Бендзар Богдан. Бобинець, Степан. Методика викладання зарубіжної літератури в загальноосвітній школі з українською мовою навчання. Ужгород: Вид-во Ужгородського національного університету, 2001. 94 с.
21. Alexander Michael A History of English Literature-Palgrave Macmillan (2000)
22. Burges Anthony ENGLISH LITERATURE / A Survey for Students. – Longman, 2003.
23. Carter Ronald and John McRae. The Penguin Guide to LITERATURE IN ENGLISH (Britain and Ireland. – Penguin English, 2001.
24. Delaney Denis, Ciaran Ward, Caria Rho Fiorina. Fields of Vision: LITERATURE in the English language. V. 2 (The Victorian Age; Early Twentieth Century and Modernism; The Conterporary Age. – Longman, 2005.
25. Peck John, Martin Coyle A Brief History of English Literature-Palgrave Macmillan (2002)
26. Rozakis Laurie E., Ph.D., AMERICAN LITERATURE The complete idiot's guide to. Alpha books, 1999.
27. Sanders Andrew The Short Oxford History of English Literature-Oxford University Press, USA (2004)
28. Thornley G.C., Gwyneth Roberts. An Outline of ENGLISH LITERATURE. Longman, 2002.

Вивчення зарубіжної літератури в школі

1. Мілянська Н. Р. Зарубіжна література: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Тернопіль: Астон, 2016. 318 с.
2. Кадоб'янська Н. М., Удовиченко Л.М. Зарубіжна література. Рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Харків: Тов. «Сиція», 2018.256 с.
3. Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому. Всесвітня література в школах України. 2016. № 1 (415).
4. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: монографія. Київ, 2003.
5. Ісаєва О. О. Формування сучасного читача засобами медіаосвіти. Всесвітня література в сучасній школі. 2013. № 2.
6. Ісаєва О. О. Читацькоцентрична парадигма вивчення літератури в школі. ШБІЦ. 2016.

№ 5.

7. Ісаєва О. О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя. Київ, 2000.
8. Таранік-Ткачук К. В. Стилiстичний аналіз художнього твору на уроках зарубіжної літератури. Київ: Грамота, 2008. 128 с.

Періодичні фахові видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>
2. Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. Київ: РА «Освіта України».
3. Всесвітня література в школах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. Київ: Педагогічна преса.
4. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. Київ: Антросвіт: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
5. Всесвітня література та культура: науково-методичний журнал. Київ: Антросвіт.
7. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. Харків: Основа.

Інформаційні ресурси з мережі Інтернет

1. Рошко М. Як читати складні модерністські та постмодерністські тексти (авторський навчальний відеокурс на платформі «ПРОМЕТЕУС»): https://prometheus.org.ua/course/course-v1:UZHNU+PML101+2020_T2
2. Рошко М. Постмодернізм. <https://www.youtube.com/watch?v=491X9Yg1uhI>
3. Рошко М. «Володар мух» В. Голдінга: <https://www.youtube.com/watch?v=45v4yDuDySS>
4. Рошко М. «Маленький принц» Антуана де Сент – Екзюпері: <https://www.youtube.com/watch?v=CZ0qKOIS3v8>
5. Рошко М. «Політ над гніздом зозулі» К. Кізі: https://www.youtube.com/watch?v=_1_2tIRFYvo
6. Рошко М. Психологія і зарубіжна література: <https://www.youtube.com/watch?v=km3fjW3J8Lk>
7. Сайт УжНУ URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/>
8. Репозитарій УжНУ URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
9. Наукова бібліотека УжНУ URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/#myCarousel>
10. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. Режим доступу: <http://ae-lib.org.ua/>
11. Бібліотека українських підручників. Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/>
12. Історія світової літератури. Режим доступу: http://www.ae-lib.org.ua/_lithistory.htm#mid
13. Література доби Середньовіччя. Режим доступу: http://www.ae-lib.org.ua/_lit_medieval.htm
14. Український шекспірівський портал. Режим доступу: <http://shakespeare.zp.ua/>
15. <http://www.zsu.zp.ua/lab/fildep/ZL.htm>
16. <http://www.sky-art.com/andersen/index.htm>
17. http://www.emory.edu/INTELNET/virt_bibl.html - Бібліотека М.Н.Епштейна.
18. <http://bookz.com.ua> - Учбова література.
19. <http://sci-lib.com/> - Велика наукова бібліотека.
20. <http://promo.net/pg/> - Project Gutenberg - електронна бібліотека, книги на багатьох мовах світу.
21. <http://www.nbuv.gov.ua> (інформаційний портал Національної бібліотеки ім.В.Вернадського)
22. <http://www.ukrlit.vn.ua>
23. <http://www.ukrilib.com.ua>
24. <http://www.poetryclub.com.ua>
25. <http://izbornyk.org.ua>
26. <http://www.litakcent.com.ua> (веб-портал критичних досліджень сучасної української та зарубіжної літератури)
27. <https://chtyvo.org.ua> – Бібліотека зарубіжної літератури українською мовою

28. 15. <https://www.ukrlib.com.ua> – Бібліотека зарубіжної літератури українською мовою
29. 16. <http://www.ae-lib.org.ua> – Електронна бібліотека світової літератури
30. 17. <http://www.online-literature.com/defoe/english-tradesman/3/>